

[Starcke.]

Varene hjem udefra. Produktionen frembringer dem herhjemme, og Handelen bringer dem udefra. Jo friere Produktionen kan fungere, des bedre vil det være for Forbrugerne, og jo friere Handelen kan fungere, des bedre vil det være baade for Produktionen og Forbruget. Friheden er hel og udelelig, og den er til Fordel for alle Samfundets Funktioner. Paa lang Sigt og set i sin Helhed har Forbruget og Produktionen og Handelen den samme Interesse, fordi det ene hænger sammen med det andet og er en Forudsætning for det andet.

Det er nødvendigt at sige dette, fordi der findes visse Organisationer, som tror, at deres snævre Egeninteresse kan plejes paa andres Bekostning, uden at det gaar ud over Helheden og derfor tilsidst rammer ogsaa dem selv. Det er ikke blot Arbejdsgiverinteresser, Producentinteresser eller Handelsinteresser, som kan drive en egoistisk Politik, men det er i visse Tilfælde ogsaa i høj Grad Forbrugerne selv. Nu ser man som Følge af Statens Indgreb, at selv det Organ, som Lovgivningsmagten har sat til at administrere Prisloven, vurderer sig selv saa højt, at det synes ligesom at ville sætte sig trygt til Rette som en permanent Institution. Priskontrolraadet skriver nemlig i Skrivelsen af 28. November 1946, der findes som Bilag 12, at Priskontrolraadet finder det Forslag upaakrævet, som Handelen har fremsat om, at der skal nedsættes et Udvalg med den Opgave at undersøge, hvilke Prisrestriktioner der allerede nu uden Ulempe kan ophæves, og forberede en endelig Afvikling af hele Prisdirektoratets Virksomhed. Ja, det er jo rart at høre, men Samfundet er nu ikke til for Prisdirektoratets Skyld, og nu, hvor hele dette System er ved at blive forældet og overflødig og føles af store Dele af Befolkningen som en Plage-aand, er Priskontrolraadet ikke den rette til at attestere sin egen Uundværlighed og Fortræffelighed. Nok er Handelens Frigørelse vel først og fremmest i Handelens Interesse, men det er ikke det, som samfundsmæssigt er det afgørende. Det er, fordi Handelens Frigørelse er i Forbrugernes Interesse, at den er afgørende vigtig, for Handelen er den eneste, der kan bringe flere Varer, bedre Varer og billigere Varer hjem til Landet, Raastoffer til Produktionen,

Maskiner til Produktionen, Færdigvarer til Forbruget. Det er en snæversindet og en kortsynet Interesse at betragte Handelen som Forbrugets Fjende; Handelen er Forbrugets Tjener. Der har været talt om den Karikatur af Demokrati, som breder sig ind paa og vil regulere alle Samfundets Omraader, og som det er foreslaaet at kalde Demokratur. Om det vil jeg sige, at det er i Virkeligheden kun planøkonomiske Socialdemokratorer og saa maaske vore udmærkede Bredgade-Kommunister, som er af den bagvendte Opfattelse, at det gælder om at udbygge og opretholde hele dette Kontrolsystem. Statsmagtens Indgreb har aldrig vist sig at være til Velsignelse; de har vist sig at give Vareknaphed, kostbar Administration, omstændelig Administration, nedsat Produktion, nedsat Konkurrenceevne, nedsat Varetilførsel. Mange Varegrupper er forsvundet fra Markedet eller sælges kun til Fantasipriser paa den sorte Børs, og det er for en stor Del Restriktionerne, der er ansvarlige for den sorte Børs, fordi den er Udtryk for dette, at mange Mennesker foretrækker at kunne faa en Vare, selv om de skal betale en højere Pris, fremfor at have en lav Pris paa Varen og saa ikke kunne faa nogen Vare. Saa længe vi har dette System, vil Efterspørgselen være større end Tilbudet og presse Priserne i Vejret, og for at modvirke det sætter man saa denne Rullepølsepresse paa hele Erhvervslivet, for at trykke det fladt, for at Priserne ikke skal stige.

Forbruget er interesseret i, at Priserne vil falde, men er ogsaa interesseret i, at Varerne kan komme frem og Produktionen kan komme frem, saa Samfundets Rigdom som Helhed bliver større. Der er vist ingen, som vil paastaa, at Forbrugerne i Øjeblikket er tilfredse, og hvad Handelen, Haandværket og Industrien angaar, er de irriterede og uden Arbejdslyst, fordi Skattevæsenet og Restriktionerne plager dem og piner dem.

Det ærede Medlem Hr. Paul Holt henviser til Erfaringerne fra Amerika, hvor man er gaaet i Gang med at afvikle Restriktionerne. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse lige referere nogle korte Udtalelser fra et af Amerikas mest ansete Tidsskrifter, som ved Velvilje er stillet til min Disposition af den amerikanske Legation. Det er „Economic Conditions“ fra